

STATISTIČKA ANALIZA STAJALIŠTA GRAĐANA U RAZVOJU LOKALNE ZAJEDNICE

Ostoić, Borna

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Economics in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:145:093158>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-10**



Repository / Repozitorij:

[EFOS REPOSITORY - Repository of the Faculty of Economics in Osijek](#)



Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Ekonomski fakultet u Osijeku
Sveučilišni diplomski studij (*Poduzetništvo i poduzetnički menadžment*)

Borna Ostoić

**STATISTIČKA ANALIZA STAJALIŠTA GRAĐANA U
RAZVOJU LOKALNE ZAJEDNICE**

Diplomski rad

Osijek, 2023.

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Ekonomski fakultet u Osijeku
Sveučilišni diplomski studij (*Poduzetništvo i poduzetnički menadžment*)

Borna Ostoić

**STATISTIČKA ANALIZA STAJALIŠTA GRAĐANA U
RAZVOJU LOKALNE ZAJEDNICE**

Diplomski rad

Kolegij: Statističke metode u istraživanju tržišta

JMBAG: 0010224315

e-mail: bostoić@efos.hr

Mentorica: prof. dr. sc. Josipa Mijoč

Lektorica: Mirjana Crnković Horvat, mag. educ. philol. croat.

Osijek, 2023.

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek
Faculty of Economics and Business in Osijek
University Graduate Study (*Entrepreneurship and Entrepreneurial Management*)

Borna Ostoić

**STATISTICAL ANALYSIS OF CITIZENS' ATTITUDES IN
LOCAL COMMUNITY DEVELOPMENT**

Graduate paper

Osijek, 2023

IZJAVA
O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI,
PRAVU PRIJENOSA INTELKTUALNOG VLASNIŠTVA,
SUGLASNOSTI ZA OBJAVU U INSTITUCIJSKIM
REPOZITORIJIMA I ISTOVJETNOSTI DIGITALNE I TISKANE
VERZIJE RADA

1. Kojom izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je diplomski (navesti vrstu rada: završni / diplomski / specijalistički / doktorski) rad isključivo rezultat osobnoga rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu. Potvrđujem poštivanje nepovredivosti autorstva te točno citiranje radova drugih autora i referiranje na njih.
2. Kojom izjavljujem da je Ekonomski fakultet u Osijeku, bez naknade u vremenski i teritorijalno neograničenom opsegu, nositelj svih prava intelektualnoga vlasništva u odnosu na navedeni rad pod licencom *Creative Commons Imenovanje – Nekomercijalno – Dijeli pod istim uvjetima 3.0 Hrvatska*.
3. Kojom izjavljujem da sam suglasan/suglasna da se trajno pohrani i objavi moj rad u institucijskom digitalnom repozitoriju Ekonomskoga fakulteta u Osijeku, repozitoriju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15).
4. Izjavljujem da sam autor/autorica predanog rada i da je sadržaj predane elektroničke datoteke u potpunosti istovjetan sa dovršenom tiskanom verzijom rada predanom u svrhu obrane istog.

Ime i prezime studenta/studentice: Borna Ostoić

JMBAG: 0010224315

OIB: 79727189867

e-mail za kontakt: borna2409@gmail.com

Naziv studija: diplomski studij Poduzetništvo i poduzetnički menadžment

Naslov rada: Statistička analiza stajališta građana u razvoju lokalne zajednice

Mentorica rada: prof. dr. sc. Josipa Mijoč

Lektorica: Mirjana Crnković Horvat, mag. educ. philol. croat.

U Osijeku, 11. 9. 2023. godine

Potpis 

Statistička analiza stajališta građana u razvoju lokalne zajednice

SAŽETAK

Sudjelovanje građana u postupku definiranja potreba za razvoj lokalne zajednice doprinosi stvaranju strateških dokumenata koji prožimaju gospodarske i društvene aktivnosti stanovnika grada. Empirijska analiza usmjerena je na analizu stajališta građana jednog grada te je odabran Grad Osijek u kojem je provedeno primarno istraživanje. Istraživanjem su obuhvaćeni punoljetni građani Grada Osijeka, a hipoteze rada testiraju se na temelju provedenog *online* istraživanja u kojem je sudjelovao 731 ispitanik. Preporuke koje su građanima nužne za razvoj Grada Osijeka izdvojene su primjenom univarijatne i bivarijatne statističke metodologije. U diplomskom se radu definiraju pojmovi zajednice i lokalne zajednice te se opisuju načini financiranja urbanih zajednica. Izneseni zaključci doprinose analiziranoj lokalnoj zajednici te su identificirana područja koja povećavaju zadovoljstvo i standard života građana. Cilj je istraživanja saznati mišljenje građana o ocjeni trenutnog stanja u Gradu Osijeku, odnosno što kreira zadovoljstvo i nezadovoljstvo lokalne zajednice. Zaključna razmatranja ukazuju kako se sinergijom raznih sektora doprinosi razvoju lokalne zajednice radi povećanja životnog standarda građana koji u njoj žive.

Ključne riječi: Grad Osijek, lokalna zajednica, upitnik, primarno istraživanje, statistička analiza

Statistical analysis of citizens' attitudes in local community development

ABSTRACT

The participation of citizens in the process of defining the needs for the development of the local community contributes to the creation of strategic documents that pervade the economic and social activities of the city's residents. The empirical analysis is focused on the analysis of the views of the citizens of one city, and the city of Osijek was selected, where the primary research was conducted. The research includes adult citizens of the city of Osijek, and the hypotheses of the work are tested on the basis of an online survey in which 731 respondents participated. Recommendations that citizens need for the development of the city of Osijek were selected using univariate and bivariate statistical methodology. The thesis defines the concepts of community and local community and describes ways of financing urban communities. The presented conclusions contribute to the analyzed local community and identified areas that increase the satisfaction and standard of living of citizens. The goal of the research is to find out the citizens' opinion about the assessment of the current situation in the city of Osijek, i.e. what creates the satisfaction and dissatisfaction of the local community. The concluding considerations indicate that the synergy of different sectors contributes to the development of the local community to increase the standard of living of the citizens who live there.

Keywords: city of Osijek, local community, questionnaire, primary research, statistical analysis

Sadržaj

1. Uvod	1
2. Teorijski okvir teme	3
2.1. Strateško planiranje lokalne zajednice	3
2.2. Političko-teritorijalna podjela Republike Hrvatske.....	5
2.3. Poslovni slučaj: Grad Osijek.....	7
2.4. Zajednica.....	8
2.5. Lokalna zajednica	9
2.6. Mehanizmi financiranja urbanih zajednica	10
2.6.1. Što je ITU?.....	11
2.6.2. ITU mehanizmi u Republici Hrvatskoj.....	11
2.7. Istraživanja o potrebama lokalne zajednice Grada Osijeka.....	12
3. Metodologija.....	14
3.1. Opis uzorka	14
3.2. Metode analize podataka	16
4. Rezultati.....	18
4.1. Deskriptivna statistička analiza	18
4.2. Inferencijalna statistička analiza	25
4.2.1. Parametrijski testovi.....	25
4.2.1.1 Procedura t-test nezavisnih uzoraka	25
4.2.1.2 Procedura Correlate	29
4.2.1.3 Procedura Reliability	32
5. Rasprava	34
6. Zaključak.....	35
Literatura	37

1. Uvod

Zajednice su važan dio čovjekova života jer se on u njima povezuje s drugima, osjeća se sigurno i ostvaruje postavljene ciljeve. Lokalna zajednica definirana je kao „realna društvena zajednica koja je nastala radi životnih potreba ljudi u dugotrajnu samoniklom procesu” (Sergejev, 1978:91). Kao što zajednica treba biti što jača, tako i lokalna zajednica treba prema tome težiti tako da se postave određeni ciljevi koji se žele ostvariti. U ovom radu za predmet izučavanja odabrana je lokalna zajednica koju predstavlja Grad Osijek.

Cilj je istraživanja saznati mišljenje građana o ocjeni trenutnog stanja u Gradu Osijeku, odnosno što kreira zadovoljstvo i nezadovoljstvo lokalne zajednice. Važnost istraživanja zadovoljstva lokalne zajednice pronalazi se u dolasku do odgovora koji pojašnjavaju što dovodi do nezadovoljstva te što o tome nositelji javnih politika lokalne zajednice mogu učiniti. Rješavanjem nezadovoljstva građana povećava se životni standard grada i kvaliteta življenja u njemu. Važnost istraživanja ogleda se i u nedostatnim istraživačkim rezultatima koji bi služili za usporedbu iste i sličnih lokalnih zajednica. Na taj način omogućila bi se usporedba pojedinih dijelova koji utječu na kvalitetu života i rada u jednoj zajednici.

Analizom prethodnih istraživanja povezanih s Gradom Osijekom zamjetno je kako se do sada nisu objavljivala istraživanja o zadovoljstvu građana pojedinim dijelovima koji su dijelom kvalitete života i životnog standarda građana. U Gradu Osijeku provedena su tri istraživanja koja su se odnosila na pojedina područja lokalne zajednice. Prvo istraživanje koje se provodilo za pojedino područje (Mijoč i suradnici, 2021) odnosilo se samo na kreativnu industriju Grada Osijeka i svih 12 sektora koji su dio industrije, koja potiče inovacije i temelji se na znanju. Drugo istraživanje koje se provodilo na pojedino područje (Čustonja i suradnici, 2020) odnosilo se samo na stanje sporta Grada Osijeka te je na temelju njega proizišla strategija sporta Grada Osijeka. Recentno je istraživanje koje su proveli Miličević, Vinko i Baumgartner (2022), a tiče se digitalizacije Grada Osijeka. Kao zaključak na navedena istraživanja može se reći da ona mogu pomoći u poboljšanju lokalne zajednice, iako postoje područja s kojima su građani Grada Osijeka više nezadovoljni. Ponajprije se misli na istraživanje o stanju sporta u Gradu Osijeku jer je istraživanje provedeno za područje s kojim su građani najzadovoljniji. Veće zadovoljstvo

građana postiglo bi se da se Grad Osijek usmjerio na istraživanje kako riješiti probleme ambrozije i komaraca te da iz toga napravio strategiju.

Svrha je rada identificirati ona područja kojima se unapređuju razni dijelovi života jedne lokalne zajednice. Postavljeni se cilj rada ostvaruje provedbom istraživanja i testiranjem hipoteza:

- postoji li razlika u značenju vrijednosti „prijateljstvo” između žena i muškaraca
- postoji li razlika između značenja vrijednosti „Domovinski rat” i ispitanika koji izlaze na izbore te onih koji ne izlaze
- postoji li razlika u značenju vrijednosti „poštenje” između zaposlenih i nezaposlenih
- postoji li povezanost između usluge javnog prijevoza i cijene javnog prijevoza
- postoji li povezanost godine rođenja i životnog standarda u kućanstvu
- postoji li povezanost između godine rođenja i značenja vrijednosti „Domovinski rat”.

Pri testiranju hipoteza primjenjuje se prikladna statistička metodologija.

Rad se sastoji od šest poglavlja te počinje uvodnim razmatranjima u kojima je opisan predmet i svrha istraživanja, cilj istraživanja te hipoteze. Predmet je istraživanja prikazati, pomoću postavljenih hipoteza, povezanost razvoja lokalne zajednice sa zadovoljstvom građana. U teorijskom okviru teme objašnjeni su ključni pojmovi vezani uz predmet istraživanja. U metodologiji rada opisan je uzorak, način prikupljanja podataka i metode analize podataka. Četvrto poglavlje prikazuje rezultate istraživanja nastalih primjenom deskriptivne i inferencijalne statističke analize koja se sastoji od parametrijskih testova, odnosno procedure t-test nezavisnih uzoraka (engl. *independent samples t-test*), korelacijske analize (engl. *correlate*) i procedure ocjenjivanja pouzdanosti (engl. *reliability*). Posljednja su poglavlja rasprava i zaključak, u kojima se iznose zaključna promišljanja te preporuke.

2. Teorijski okvir teme

Spoznaja stajališta lokalne zajednice, analiza njihovih potreba i uvažavanje izdvojenih preporuka ugrađuje se u strateško promišljanje lokalne samouprave. Za poslovni slučaj ovoga rada odabran je Grad Osijek kao jedinica lokalne samouprave. Teorijski okvir započinje opisom strateškog planiranja u lokalnoj zajednici (2.1.) te se upućuje u političko-teritorijalnu podjelu Republike Hrvatske (2.2.), kako bi se u nastavku opisao poslovni slučaj (2.3.). U nastavku se dodatno pojašnjavaju ključni pojmovi, dok se poglavlje zaključuje opisom prethodnih istraživanja o potrebama lokalne zajednice Grada Osijeka.

2.1. Strateško planiranje lokalne zajednice

Strateško planiranje lokalne zajednice opisuje njezinu viziju i želje za najmanje deset godina. Kreiranje strateškog plana vodi se u suradnji s lokalnom zajednicom i lokalnom upravom. U nekim situacijama može se dogoditi da su želje i vizija zajednice drugačije od želja i vizije lokalne uprave, a moguće je približiti međusobnim dijalogom i suradnjom. Strategijom se oblikuje budućnost, odnosno kako se, među ostalim, gradi na temelju „do sada prihvaćenih smjernica i usvojenih načela djelovanja, raspoloživih i novostvorenih resursnih kombinacija te postojećih i očekivanih utjecaja činitelja iz okoline” (Tipurić, 2014:47).

Strateško planiranje odgovara na četiri pitanja, a to su: gdje smo sada, gdje želimo biti, način na koji ćemo to postići i kako ćemo znati da smo to postigli. Plan bi trebao pružiti temelj za stvarne i isplative napore zajednice u gospodarskom razvoju i ojačati njezinu predanost da se oni ostvare. Mišljenje Warren (2023) jest da strateškim planom svi dionici zajednice imaju koristi kada objavljeni strateški plan vodi odbor ili vijeće kako bi se omogućila veća dosljednost i uspješni rezultati.

McLean i Voytek (1992) navode šest koraka koje bi svaka lokalna zajednica trebala pratiti za strateško planiranje, a to su:

- revizija gospodarstva – procjena trenutnog stanja i učinka lokalne ekonomije
- oblikovanje izjave o misiji – identificirati probleme i zadati ciljeve
- revizija lokalnih resursa – procijeniti trenutno stanje resursa, procijeniti lokalna dobra i obveze, u smislu konkurentskih prednosti industrije

- razviti strategiju – procijeniti lokacijska obilježja, u smislu nedavnih trendova kako bi se mogle identificirati ekonomske prilike i prijetnje te identificirati način kako iskoristiti prilike, a smanjiti prijetnje
- provedba plana – razviti i slijediti plan za financiranje i rad programa
- ocijeniti rezultate – pratiti, ažurirati i prilagoditi plan kao odgovor na stalne gospodarske promjene.

Kako bi se povećalo zadovoljstvo lokalne zajednice mjestom u kojem žive, kao i njezino zadovoljstvo radom lokalne uprave, trebaju se razumjeti njihove želje koje bi mogle voditi do povećanja zadovoljstva. Dobro napravljen strateški plan poboljšava radne uvjete u zajednici i privlače se ulaganja, kao i poslovni subjekti, što posljedično dovodi do više radnih mjesta. McLean i Voytek (1992) smatraju da je temelj za postavljanje željenih ciljeva i strateškog planiranja ekonomska analiza. Strateško planiranje bude najbolje kada je analiza duboko povezana s potrebama, resursima, političkim i institucionalnim okruženjem u određenoj lokalnoj zajednici. Donositelji odluka često ekonomsku analizu prepuste stručnjacima koji nisu povezani s lokalnom zajednicom, a to dovodi do toga da analiza ne bude u skladu sa željenim ciljevima. Međunarodni dokumenti i deklaracije o razvoju izdvajaju lokalnu zajednicu na način da promiču njezina prava, savjetuju o financijskim mehanizmima koji će dodatno potaknuti lokalna ulaganja i inovacije, poboljšavaju sustav te učenje i jačanje javnog glasa u međunarodnim i nacionalnim političkim procesima. Mišljenje Pletikosić i Tarfa Vlahović (2019) jest da se poteškoće u postizanju jednakog prihvaćanja te provedba ekološkoga, ekonomskoga i društvenog pristupa održivosti mogu doživjeti u raznim područjima. Za održivi razvoj važno mjesto imaju strateški dokumenti za razvoj lokalne zajednice i prostorni planovi. Pletikosić i Tarfa Vlahović (2019) smatraju da je jedan od važnih zadataka kako bi se provela načela održivoga lokalnog razvoja taj da u donošenju odluka kroz proces dijaloga, savjetovanja te stvaranja novih partnerstva trebaju sudjelovati svi društveni dionici. Prema navedenom, u tom procesu trebali bi sudjelovati lokalna i državna vlast, organizacije civilnog društva te ekonomski sektor, s time da se promiče međusobni dijalog i povjerenje. Prema mišljenju autora kako bi lokalna zajednica integrirala sve navedeno „potrebno je strateško razmišljanje i planiranje radi učinkovitog povezivanja raznih sektorskih politika, postavljanje konkretnih, stvarnih i mjerljivih, srednjoročnih i dugoročnih ciljeva te uspostavljanje partnerstva” (Pletikosić i Tarfa Vlahović, 2019:25). Uz to, prema mišljenju McLean i Voytek (1992:3) lokalna zajednica prije nego što napravi strateški plan trebala bi „razumjeti prirodu lokalne ekonomije i snage i slabosti područja kao mjesta za gospodarske aktivnosti”. Lokalne zajednice trebaju primijeniti načela održivog razvoja usredotočujući se na gospodarenje otpadom,

korištenje energije i vode te zaštitu prirodnih i kulturnih vrijednosti. Budući da za uspješne promjene treba vremena, lokalna vlast, uz suradnju države, treba biti pokretač prijedloga. Pletikosić i Tafra Vlahović (2019) smatraju da je jedan od problema za provođenje planova za razvoj lokalne zajednice nedostatak stručnih osoba, odnosno timova, koji bi bili posvećeni oblikovanju politika i savjetovanju zakonodavaca kako primijeniti predložene mjere razvoja koje bi odgovarale razlikama koje postoje u kulturi i tradiciji na lokalnoj razini. Radman (2009) smatra da je u Republici Hrvatskoj u odlučivanju vezano uz prostorno planiranje i oblikovanje politika upravljanja prostorom, lokalna uprava mnogo dominantnija od ostalih sudionika te da dobra organizacija civilnog sektora, a posebno građani s jačeg kognitivnog angažmana, mogu uz motivaciju i razne poticaje, resurse i postojeći društveni kapital utjecati na određena rješenja, a posebno ona za javni prostor. Pletikosić i Tafra Vlahović (2019) proveli su istraživanje 2014. godine u kojem je sudjelovalo 100 ispitanika. Istraživanje je provedeno intervjuom i promatranjem sudionika. Sudionici su bili podijeljeni u deset skupina: izrađivači studija, investitori, ministarstvo okoliša/odbor, gradovi, županije, udruge, građanske inicijative, gospodarske udruge, političke stranke te znanstvenici/novinari. Skupine su dodatno podijeljene u tri klastera: javni sektor, civilni sektor i gospodarski sektor. Hipoteza njihovog istraživanja bila je kako „postoje značajne razlike između ciljanih skupina i sektorskih skupina u informiranosti i stavovima između interesne javnosti i javnosti o tome jesu li načela održivog razvoja primijenjena i prepoznata u postupcima izrade te izdavanja prostornih i planskih dokumenata lokalne zajednice” (Pletikosić i Tafra Vlahović, 2019:27). Dobiveni rezultati pokazali su da 72 % ispitanika misli da načela održivog razvoja nisu prepoznata ili primijenjena dok 17 % ispitanika misli da su načela prepoznata i primijenjena. Ostalih 11 % ispitanika nije sigurno. Skupine udruga i političkih stranaka dali su najviše negativnih odgovora, dok je skupina županije dala najviše negativnih.

2.2. Političko-teritorijalna podjela Republike Hrvatske

Prema Ustavu, političko-teritorijalna podjela Republike Hrvatske dijeli se na županije, gradove i općine. Zakon o lokalnoj samoupravi i upravi navodi kako „Županija mora biti takav dio Republike Hrvatske koji izražava povijesne, prometne, gospodarske i druge čimbenike što županiju čine prirodnom, samoupravnom cjelinom u okviru Republike Hrvatske” (Članak 5. Zakon o lokalnoj samoupravi i upravi, NN90/1992).

Zakon o lokalnoj samoupravi i upravi navodi i „Grad je jedinica lokalne samouprave u kojoj je sjedište tijela županije i predstavlja prirodnu, urbanu, gospodarsku i društvenu cjelinu. Iznimno,

u sastav grada, pored užeg gradskog područja, mogu biti uključena i prigradska naselja koja s gradom čine prirodnu gospodarsku i društvenu cjelinu, povezanu svakodnevnim potrebama stanovništva koje su od lokalne važnosti” (Članak 4. stavak 1. Zakona o lokalnoj samoupravi i upravi, NN90/1992). Također, prema istom Zakonu gradom se mogu proglasiti i mjesta s više od 10.000 stanovnika te u određenim situacijama gradom se mogu proglasiti mjesta koja ne ispunjavaju nabrojane kriterije, uz uvjet da su ispunjeni određeni čimbenici (gospodarski, geoprometni, povijesni).

Zakon o lokalnoj samoupravi i upravi definira da je općina „jedinica lokalne samouprave koja se osniva, u pravilu, za područje više naseljenih mjesta koja predstavljaju prirodnu, gospodarsku i društvenu cjelinu, te koja su povezana zajedničkim interesima stanovništva” (Članak 3. Zakona o lokalnoj samoupravi i upravi, NN90/1992).

Sudjelovanje u odlučivanju o lokalnim poslovima građanima omogućeno je referendumom i mjesnim zborom građana, uz uvjet da se sve radnje provode sukladno zakonu, statutu grada i općine. U okviru svojih prava građani mogu predlagati donošenje akata i rješavanje određenih pitanja općinskom i gradskom vijeću. Građani imaju pravo dostaviti predstavke, pritužbe i prijedloge općinskom i gradskom vijeću te od navedenih primiti odgovor. U Republici Hrvatskoj lokalna samouprava sastoji se od 555 jedinica, od kojih su 20 županija, 127 gradova, 428 općina te glavni grad Zagreb sa statusom grada i županije (Ministarstvo pravosuđa i uprave, 2023). Prema Koprić (2010), postojeći je sustav teritorijalne organizacije složen, nedovoljno stabilan, lokalne uprave nisu dovoljno učinkovite, neuravnotežen, slabi razvojni potencijal te omogućuje centralistički način upravljanja. Od 1993. do 2010. godine zabilježeno je brojčano povećanje lokalnih samouprava s 486 jedinica na 555, odnosno povećanje od 14,20 %. Prema Koprić (2010) jedan od većih problema jest neuravnotežena struktura lokalnih jedinica. Jedan od primjera za općine jesu općina Cijlpane sa 171 stanovnikom te Čepin koji ima 9.733 stanovnika. Općine po zakonu povezuju više naseljenih mjesta, a u gradovima također postoji veći broj naselja. Grad Zagreb ima 70 gradskih naselja, dok Rijeka, Slavonski Brod i Županja imaju samo jedno naselje, a isto tako postoje općine koje imaju samo jedno naselje. Isto se odnosi i na županije u kojima postoji velika razlika po broju stanovnika, površini i ulaganjima. Sve navedeno dovodi do problema nejednakosti koja bi se trebala smanjivati. Veće jedinice ekonomski su snažnije od drugih te mogu više ulagati u razvoj, što dodatno dovodi do preseljenja stanovništva iz slabije razvijenih jedinica, a to dovodi i do demografskog problema. U ovom radu analizira se jedna lokalna razina, odnosno Grad Osijek, te će on biti analiziran kao poslovni slučaj.

2.3. Poslovni slučaj: Grad Osijek

Grad Osijek smješten je na istoku Republike Hrvatske, gdje kao četvrti grad po veličini predstavlja kulturno i ekonomsko središte istočne Hrvatske te Osječko-baranjske županije. Popisom stanovništva iz 2021. godine u Gradu Osijeku živi 96.313 stanovnika, što u usporedbi s 2011. godinom ukazuje na pad od 10,86 %.

U teritorijalnom ustroju Grada Osijeka nalazi se jedanaest naselja i šest četvrti:

- Nemetin, Brijest, Višnjevac, Josipovac, Tvrđavica, Podravlje, Sarvaš, Tenja, Briješće, Osijek i Tenja
- Retfala, Jug 2, Gornji grad, Donji grad, Novi grad, Industrijska četvrt.

Tablica 1 prikazuje stanovništvo Grada Osijeka prema nacionalnosti tijekom posljednjih dvaju Popisa stanovništva 2011. i 2021. godine.

Tablica 1 Stanovništvo prema narodnosti Grada Osijeka

STANOVNIŠTVO PREMA NARODNOSTI GRADA OSIJEKA						
2021.			2011.			
Ukupno		96313	100 %	Ukupno	108048	100 %
Hrvati		88391	91,77 %	Hrvati	96746	89,54 %
Nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj	Albanci	353	0,37 %	Albanci	437	0,40 %
	Austrijanci	16	0,02 %	Austrijanci	12	0,01 %
	Bošnjaci	155	0,16 %	Bošnjaci	257	0,24 %
	Bugari	7	0,01 %	Bugari	13	0,01 %
	Crnogorci	102	0,11 %	Crnogorci	155	0,14 %
	Česi	39	0,04 %	Česi	41	0,04 %
	Mađari	759	0,79 %	Mađari	979	0,91 %
	Makedonci	139	0,14 %	Makedonci	189	0,17 %
	Nijemci	221	0,23 %	Nijemci	263	0,24 %
	Poljaci	12	0,01 %	Poljaci	14	0,01 %
	Romi	77	0,08 %	Romi	136	0,13 %
	Rumunji	16	0,02 %	Rumunji	21	0,02 %
	Rusi	9	0,01 %	Rusi	19	0,02 %
	Rusini	37	0,04 %	Rusini	58	0,05 %
	Slovaci	207	0,21 %	Slovaci	261	0,24 %
	Slovenci	69	0,07 %	Slovenci	118	0,11 %
	Srbi	4188	4,35 %	Srbi	6751	6,25 %
Talijani	20	0,02 %	Talijani	25	0,02 %	
Turci	4	0,00 %	Turci	2	0,00 %	
Ukrajinci	50	0,05 %	Ukrajinci	54	0,05 %	
Vlasi	1	0,00 %	Vlasi	2	0,00 %	

	Židovi	21	0,02 %	Židovi	31	0,03 %
Ostali		215	0,22 %	Ostali	170	0,16 %

Izvor: izrada autora prema Državnom zavodu za statistiku, <https://dzs.gov.hr/u-fokusu/popis-2021/88> (pristupljeno: 11. 6. 2023.)

Kao jedno od urbanih središta Hrvatske, u Osijeku su brojne kulturne (kazališta, muzeji, galerije, Kulturni centar, knjižnice i izložbeni prostori), sportske (dvorana Gradski vrt, gimnastička dvorana Sokol, gradski bazeni, sportska dvorana Jug 2, sportska dvorana Zrinjevac, stadion Gradski vrt, stadion Opus arena, Teniski centar Osijek), obrazovne (vrtići, škole, fakulteti, centri) i zdravstvene ustanove (domovi zdravlja, bolnice, poliklinike, medicinski centri) kojima se povećava kvaliteta života grada koji često opisuju citatom „po mjeri čovjeka”. Izgradnji urbanoga i kulturnog života grada pridonosi 16 registriranih kulturno-umjetničkih udruga (Grad Osijek, 2023), a istaknute su manifestacije Osječko ljeto kulture, Međunarodni festival tamburaške glazbe, Pannonian Challenge, godišnji izložbeni program Galerije Kazamat, Kreativna riznica, Dani Matice hrvatske, EPTA – Međunarodno natjecanje za mlade pijaniste „Dora Pejačević”, Krležini dani, Projekti Akademije za umjetnosti i kulturu Osijek, Sluk – Susret lutkara i lutkarskih kazališta, Urban fest Osijek i drugi.

2.4. Zajednica

Zajednica je važan dio života svakog čovjeka jer time što je svaki čovjek član neke zajednice, bila to obitelj, prijatelji, posao, naselje ostvaruje se mogućnost povezivanja s raznim ljudima, ostvarivanje ciljeva te osjećaj sigurnosti.

Prema *Hrvatskoj enciklopediji* (2021) zajednicu čine ljudi koji su uzajamno povezani radom, aktivnostima te interesima, odnosno skupina ljudi na geografskom području koja se međusobno poznaje.

Važna stavka svakoj zajednici jest to da bude što snažnija i prepoznatljivija, a to se ostvaruje stvaranjem zajedničkog cilja koji želi ostvariti. Snažna zajednica omogućava potporu lokalnim poduzetnicima, primjerice, kupovinom namirnica od lokalnih poduzetnika, a ne od velikih trgovačkih lanaca.

Millington (2010) je podijelio zajednice na pet vrsta:

- interesna zajednica – zajednica ljudi koji imaju iste interese
- akcijska zajednica – zajednica ljudi koji žele napraviti promjene
- lokacijska zajednica – zajednica ljudi koji su okupljeni geografskim granicama
- praktična zajednica – zajednica ljudi koji se bave istom profesijom ili istim aktivnostima

- zajednica okolnosti – zajednica ljudi koja je okupljena zbog vanjskih događaja.

S obzirom na navedenu podjelu, Grad Osijek pripada lokacijskoj zajednici. Prema mišljenju Mijoč i suradnika (2021:15) „u simbiozi i grada i kreativne industrije razvoju gradova doprinose kulturni i kreativni proizvodi 12 sektora kreativne industrije, kao i njihovi proizvođači – kreativni stanovnici koji oblikuju gradski duh”. Također, prema mišljenju Mijoč i suradnika (2021) javna uprava istraživanjem javnog mnijenja može saznati kako svojim kulturnim i kreativnim sugrađanima osigurati najbolje uvjete za život i rad, a prema tome se mogu razviti jedinstveni organizacijski modeli za svaki pojedini grad.

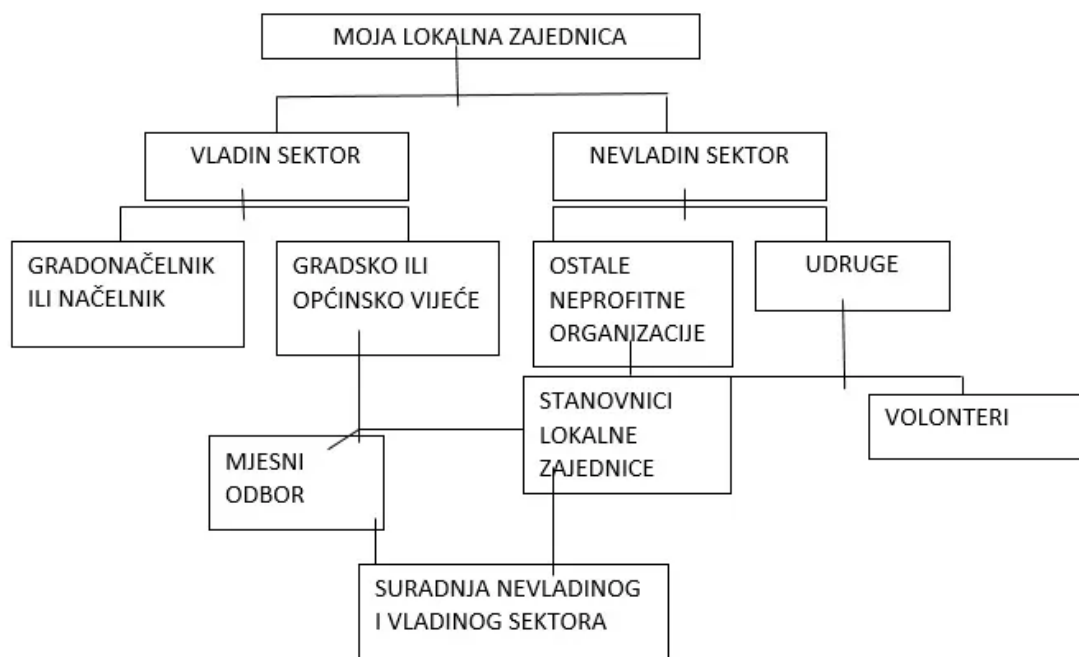
2.5. Lokalna zajednica

Dimitrije Sergejev definirao je lokalnu zajednicu kao „realnu društvenu zajednicu koja je nastala radi životnih potreba ljudi u jednom dugotrajnom samoniklom procesu” (Sergejev, 1978:91).

Lokalna se zajednica može definirati i kao oblik uzajamne bliskosti ljudi utemeljen na prostornoj povezanosti. Lokalna zajednica u odnosu na umjetno stvorenu zajednicu nije nastala sporazumom, ne izvršava administrativno pravne poslove te umjetno stvorena zajednica vrlo lako može se promijeniti ovisno o dogovorima, političkoj orijentaciji ili nečemu sličnome. Život u lokalnim zajednicama odvija se svakodnevnim i spontanim interakcijama ili organiziranim načinima prema ustanovama. One se stvaraju na temelju susjedstva, prijateljstva, obitelji ili organiziranih mreža raznih veza i međusobnih interakcija kako bi očuvali identitet i osjećaj pripadnosti. Lokalne zajednice rješavaju razne probleme s kojima se susreću u svojem mjestu, poput materijalnih, stambenih, infrastrukturnih i sličnih, pogotovo kada se formalne ustanove pokažu nedjelotvorne u rješavanju navedenih problema. Cilj Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije (2023.) provedbom programa održivog razvoja lokalne zajednice jest doprinijeti demografskoj, socijalnoj i gospodarskoj revitalizaciji potpomognutih područja sukladno razvojnim posebnostima.

Program Ministarstva napravljen je radi rješavanja razvojnih prioriteta te pružanja podrške u poboljšanju komunalne, javne, društvene i okolišne infrastrukture koje predstavljaju preduvjet za ulaganje i gospodarski oporavak.

U nastavku se prikazuju dijelovi od kojih se sastoji svaka lokalna zajednica te na koji način su povezani (Shema 1).



Shema 1 Lokalna zajednica, raspoloživo na: <https://gradanskiodgoj.rijeka.hr/sto-treba-znati-o-zivotu-u-demokraciji/demokracija/moja-lokalna-zajednica/> (pristupljeno: 6. kolovoza 2022.)

Na shemi je vidljivo kako lokalnu zajednicu čine vladin sektor i nevladin sektor. U vladinom sektoru nalaze se gradonačelnik ili načelnik i gradsko ili općinsko vijeće kojem pripada mjesni odbor. Nvladin sektor čine udruge kojem pripadaju volonteri i neprofitne organizacije, u koje pripadaju stanovnici lokalne zajednice. U konačnici, svi dionici moraju surađivati kako bi lokalna zajednica bila što jača te time omogućila kvalitetniji život svojim stanovnicima.

2.6. Mehanizmi financiranja urbanih zajednica

U upravljanju i planiranju razvoja lokalne zajednice primjenjuje se pristup temeljen na prostoru. Takav pristup stavlja naglasak na prepoznavanje i aktiviranje lokalnog razvojnog potencijala s posebnim naglaskom na inovativnost i ljudske potencijale. Kako bi navedeni pristup bio uspješan, treba se usmjeriti i osigurati podrška stvaratelja politika, a to se u Republici Hrvatskoj dodatno potiče financijskim mehanizmom koji se naziva Integrirana teritorijalna ulaganja.

2.6.1. Što je ITU?

ITU ili integrirana teritorijalna ulaganja mehanizmi su koji su se prvi put koristili u Europskoj uniji između 2014. i 2020. godine. Time je omogućena integracija sredstava iz raznih operativnih programa, europskih fondova te ulaganje sredstava u aktivnosti za jačanje gradova kao pokretača gospodarskog razvoja. U novom razdoblju između 2021. i 2027. godine Europska unija povećava financiranja urbanog razvoja iz fonda za regionalni razvoj sa sadašnjih 5 % na 6 %. Trenutno program ima 11 ciljeva, a u budućnosti Europski socijalni fond, Kohezijski fond, Europski fond za regionalni razvoj i Europski fond za pomorstvo i ribarstvo, dobivaju pet pojednostavljenih ciljeva. Peti cilj bit će „Europa bliža građanima, podupiranjem strategija vođenih na lokalnoj razini i održivog urbanog razvoja u cijeloj EU – i” (Održivi urbani razvoj ITU mehanizam, 2018:9). Tim ciljem usmjerava se još veća važnost na ITU i urbani razvoj.

2.6.2. ITU mehanizmi u Republici Hrvatskoj

Za mjere održivog urbanog razvoja pomoću ITU mehanizama zaduženi su Koordinacijsko tijelo za provedbu mehanizama integriranih teritorijalnih ulaganja, Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije i Upravljačko tijelo za Operativni program Konkurentnost i kohezija. Za razdoblje između 2014. i 2020. godine Republika Hrvatska definirala je provođenje mjera održivog urbanog razvoja integriranim teritorijalnim ulaganjima kroz Operativni program Učinkovitost ljudskih potencijala i Operativni program Konkurentnost i kohezija uz pomoć Kohezijskog fonda Europske unije, Europskog socijalnog fonda i Europskog fonda za regionalni razvoj. Mjere u navedenom razdoblju provodile su se u urbanim središtima s najvećom populacijom stanovništva i kapaciteta za realizaciju projekta. Radilo se o četirima urbanim aglomeracijama s više od 100 000 stanovnika, a to su: Osijek, Rijeka, Split i Zagreb. Uz njih, mjere su se također provodile u trima urbanim područjima s više od 50.000 stanovnika, a to su: Pula, Slavonski Brod i Zadar. Stvaranjem urbanih područja i aglomeracija potiče se decentralizacija, zato što navedena područja postaju središta razvoja koji su dovoljno snažni kako bi se ostvarili značajni pomaci u gospodarstvu, stvaranje društvene klime, otvaranje novih mjesta i usluge koje mogu privući stanovništvo. Također, navedeni gradovi postaju partneri u provedbi ITU mehanizama. Za provedbu mjera ITU mehanizmima Republika Hrvatska ima na

raspolaganju 345.351.269 €. Ministarstva objavljuju javne pozive za dodjeljivanje sredstava čija je namjena financiranje projekata koji se ostvaruju na osam područja.

Svrha projekata, koji budu financirani ITU mehanizmima, jest da doprinesu unapređenju životnog standarda građana, razvoju područja koja se koriste ITU-om te gospodarskom i ekonomskom razvoju Republike Hrvatske. Trenutno, ITU mehanizam provodi se u osam urbanih središta, a to su: Osijek, Pula, Rijeka, Slavonski Brod, Split, Zadar te Zagreb. U budućnosti se planira proširiti ITU mehanizam na više urbanih središta.

2.7. Istraživanja o potrebama lokalne zajednice Grada Osijeka

Jedan od primjera strateškog planiranja i izučavanja potreba lokalne zajednice Grada Osijeka jest istraživanje potreba lokalne zajednice u području sporta. Analizom stanja u sportu u Gradu Osijeku napravljena je Strategija razvoja sporta Grada Osijeku za razdoblje od 2020. do 2030. godine. Za razvoj sporta u Gradu Osijeku tražili su se odgovori na pitanja o trenutnom stanju sporta u gradu, u čemu Grad Osijek može biti bolji te tko i kako treba ispunjavati aktivnosti kako bi se došlo do željenih ciljeva. Odgovori na pitanja dobili su se provođenjem triju istraživanja. Prvo istraživanje bilo je terensko anketiranje slučajno odabranih 601 građana Grada Osijeka. Drugo istraživanje bilo je intervjuiranje 45 čelnika gradskih klubova i saveza. Posljednje istraživanje bilo je obavljeno na populaciji sportskih trenera u Gradu Osijeku, točnije nad 173 trenera koji su popunjavali upitnik. Uz to provela se i analiza na šest strateških područja, a to su financiranje sporta, natjecateljski sport, sportska infrastruktura, školski i akademski sport, tjelesno vježbanje građana te treneri i drugi stručni kadrovi u sportu. Cilj cjelokupnog istraživanja bio je odrediti trenutno stanje sporta u Gradu Osijeku, odrediti stanje koje se može postići u određenom vremenu te izraditi strateški plan razvoja sporta. Vizija Čustonje i suradnika (2020) jest da Osijek postane grad tjelesno aktivnih građana, koji su ponosni na uspjehe sportaša, uz djelovanje sustava na infrastrukturu koji je po mjeri građana.

Drugi primjer istraživanja potreba lokalne zajednice jest istraživanje usmjereno na kreativnu industriju Grada Osijeka. Studija Kreativna industrija Grada Osijeka trajala je od rujna 2019. do prosinca 2020. godine, a rezultat je projekta Mladi u kulturi, koje je ujedno prvo istraživanje stajališta mladih u kulturi i kreativnoj industriji u Republici Hrvatskoj. Projekt su provodili Grad Osijek, PRONI Centar za socijalno podučavanje te Institut Andizet pomoću sredstava programa ERASMUS+. Cilj projekta bio je izraditi preporuke Gradu Osijeku kako razviti nove

kulturne strategije i potaknuti lokalnu upravu na donošenje strategije koja bi objedinjavala svih 12 sektora kreativne industrije. Isto tako, uključivanje mladih u razvoj lokalne zajednice povećava kvalitetu njihova slobodnog vremena, povećanju zadovoljstva građana Grada Osijeka te napretku lokalne zajednice. Analiza stanja kreativne industrije provodila se kroz tri istraživačke studije. Prva istraživačka studija provodila se u isto vrijeme kada i druga istraživačka studija, a bila je namijenjena stručnjacima u kreativnoj industriji, dok je druga istraživačka studija bila namijenjena mladima. Navedena istraživanja provodila su se upitnicima i sektorskim raspravama. Treća istraživačka studija bila je provedena nakon što se održalo 12 sektorskih rasprava te 24 mikroistraživanja. U navedenoj istraživačkoj studiji ispitanicima su bile izložene preporuke stvorene po smjernicama u svim istraživačkim studijama koje su bile dijelom projekta.

Kreativna industrija obuhvaća „proizvodnju zaštićenu autorskim pravima, a obuhvaćenu projektima koji stvaraju (ne)materijalne proizvode i usluge namijenjene razmjeni na tržištu” (Horvat, Mijoč i Zrnić, 2018:14) te se može reći kako je ona pokretač inovacija. Ako bi se ujediniła sveučilišta u Hrvatskoj, odnosno djelovanje studenata i profesora kao mentora, došlo bi do poticanja za pronalaženjem rješenja te stvaranja poslovnih prilika, gdje bi kultura bila glavni resurs. U Republici Hrvatskoj bilo bi potrebno ujediniti svih 12 sektora kreativne industrije (arhitektura, baština, audiovizualna umjetnost, dizajn, izvedbena umjetnost, glazba, knjiga, oglašavanje i tržišne komunikacije, mediji, primijenjena umjetnost, vizualna umjetnost i računalne igre) kako bi se bolje moglo pozicionirati na tržištu koristeći se zajedničkim znanjem. Zajedničko djelovanje dovelo bi do boljeg učinka nego da se djeluje samostalno.

Treći primjer istraživanja potreba lokalne zajednice jest istraživanje digitalizacije Grada Osijeka na temelju kojeg je napravljena Strategija digitalizacije Grada Osijeka 2023. – 2027. Svrha navedenog istraživanja bila je kako provesti digitalizaciju, čime bi se modernizirala i povećala dostupnost javnih usluga te kako bi se poboljšala komunikacija s građanima Grada Osijeka. Za svaki od poslovnih procesa bilo je evidentirano jesu li za njih važni pojedini projekti, a poslovni procesi odnosili su se na: gradsku upravu, gradske tvrtke i gradske ustanove. Podatci o poslovnim procesima bili su prikupljeni upitnikom i sastancima s djelatnicima gradskog sustava, a također su održani i sastanci s 20-ak tvrtka u Gradu Osijeku. Izučavanje potreba lokalne zajednice i njezino pravovremeno identificiranje, sistematiziranje te ostvarivanje doprinosa razvoju ne samo zajednice već i gospodarskih aktivnosti.

U nastavku se pristupa opisu empirijskog dijela rada te se izlažu i testiraju hipoteze diplomskog rada.

3. Metodologija

Poglavljem metodologije opisuje se dizajn istraživačkog procesa, odnosno dijelovi kojima je izgrađeno istraživanje sukladno istraživačkom problemu diplomskog rada. Istraživanje je bilo dio kolegija Statističke metode u istraživanju tržišta te je podatke ustupio predmetni nastavnik.

Prema Horvat i Mijoč (2021) istraživački proces temelji se na:

- prethodnim istraživanjima i izučavanju literature
- odabiru metodologije istraživačkog rada
- prikupljanju podataka
- analizi podataka i tumačenju rezultata.

Poglavlje metodologija donosi opis uzorka (3.1.) te se pojašnjava metoda analize podataka (3.2). U Opisu uzroka opisuje se za koju populaciju se odnosilo istraživanje, kako je ono provedeno te su opisani uzorci prema raznim kriterijima. U potpoglavlju Metode analize podataka opisuju se metode koje su se koristile u istraživanju.

Hipoteze koje su testirane i potom analizirane u diplomskom radu su:

H_{1a}... Postoji razlika u značenju vrijednosti „prijateljstvo” između muškaraca i žena.

H_{1b}... Postoji razlika između značenja vrijednosti „Domovinski rat” između ispitanika koji izlaze na izbore i onih koji ne izlaze.

H_{1c}... Postoji razlika u značenju vrijednosti „poštenje” između zaposlenih i nezaposlenih.

H_{1d}... Postoji povezanost između usluge javnog prijevoza i cijene javnog prijevoza.

H_{1e}... Postoji povezanost dobi i životnog standarda u kućanstvu.

H_{1f}... Postoji razlika između značenja vrijednosti „Domovinski rat” između ispitanika koji izlaze na izbore i onih koji ne izlaze.

3.1. Opis uzorka

Empirijsko istraživanje dizajnirano je za stanovništvo Grada Osijeka i njegovih prigradskih naselja koji čine okvir uzorka istraživanja (Podravlje, Tvrđavica, Višnjevac, Josipovac, Tenja, Sarvaš, Brijest, Briješće, Nemetin i Klisa). Kontrola prikladnosti potencijalnih ispitanika za istraživački proces provedena je filter-pitanjem u kojem se od ispitanika molio odabir:

U Gradu Osijeku (ili njegovim prigradskim naseljima) imam prijavljeno:

- a) boravište, b) prebivalište, c) ništa od navedenoga

Ispitanici s odabranim odgovorima a i b pristupili su istraživanju, dok su ispitanici koji nemaju prijavljeno boravište/prebivalište u Gradu Osijeku isključeni iz istraživačkog procesa.

Istraživanje je provedeno *online* upitnikom postavljenim na *online* platformu za prikupljanje podataka *Alchemer*. Potencijalnim ispitanicima poslana je poveznica na istraživanje <http://s.alchemer.com/s3/c4621e9d3042>. Istraživački okvir postavljen je na kratko vrijeme prikupljanja podataka kako bi ispitanici pri analizi stanja u Gradu Osijeku analizirali istovjetnu situaciju stanja. Istraživanje je započelo 19. siječnja 2021. godine te je završilo 23. siječnja 2021. godine.

U istraživanju je sudjelovalo 836 ispitanika, od čega je njih 73 isključeno iz daljnje analize zbog nepotpunog ispunjavanja upitnika, a 34 zbog neposjedovanja boravišta/prebivališta u Gradu Osijeku te je u konačnici u analizi podataka sudjelovao 731 ispitanik. U nastavku su prikazane sociodemografska obilježja uzoraka.

U istraživanju je sudjelovalo 525 žena (72,3 %), dok je muških ispitanika bilo 27,7 %, odnosno njih 201. Prema statusu zaposlenja zaposlenih ispitanika bilo je 435 odnosno 59,5 %, nezaposlenih 81 (11,1 %), dok je najmanje bilo umirovljenika njih 80 (10,9 %). Ispitanika koji su prema životnom standardu bili ispod prosjeka Republike Hrvatske bilo je 129 (17,6 %), dok je najviše ispitanika imalo prosječni životni standard, njih 481 (66,6 %), a najmanje ima životni standard ispod prosjeka Republike Hrvatske, njih 112 (15,3 %). U istraživanju prema bračnom statusu ispitanici su u najvećoj mjeri oženjeni/udani, njih 371 (50,8 %) te neoženjeni/neudani, njih 279, odnosno 38,2 %. Na isto pitanje najmanje je ispitanika razvedeno, njih 43 (5,9 %), te je 36 ispitanika udovac/udovica (4,9 %). Pitanjem u kojem dijelu Grada Osijeka ispitanici žive, ustanovljeno je da najveći postotak ispitanika dolazi iz Gornjeg grada (16,7 %) i Juga 2 (15,9 %), a najmanje ih dolazi iz Klise i Nemetina (0,1 %). Ostatak ispitanika dolazi iz Retfale (14,6 %), Donjeg grada (12,6 %), Novog grada (11,2 %), Tenje i Tvrđe (4,8 %), Industrijske četvrti (4,7 %), Višnjevca (4,1 %), Josipovca (2,5 %), Briješća (1,8 %), Sarvaša (1,4 %), Tvrđavice (1,2 %), Brijesta (0,8 %) te Podravlja (0,4 %). Ukupno 11 ispitanika, odnosno 1,5%, ne zna iz kojeg su dijela grada.

S obzirom na kriterijsko pitanje, ispitanici u Gradu Osijeku imaju prijavljeno ili boravište ili prebivalište. Prijavljeno boravište u Gradu Osijeku ima 238 ispitanika (32,6 %), a prijavljeno prebivalište imaju 493 ispitanika (67,4 %).

3.2. Metode analize podataka

U statističkoj analizi korištene su univarijatne i bivarijatne statističke metode. U prvom dijelu rezultata prikazani su parametri deskriptivne statističke analize za numeričke varijable, kao i tablice frekvencija za nominalne i ordinalne varijable. Deskriptivna statistika opisuje „prikupljene statističke podatke i pritom se služi broječanim i grafičkim metodama kako bi se podatci prikazali na razumljiv i pregledan način krajnjem korisniku. Deskriptivnom statistikom pojašnjava se odnos između velikog broja promatranih podataka jedne varijable” (Horvat i Mijoč, 2019:152).

Prikladne bivarijatne statističke metode primijenjene su u analizi rezultata. Za identificiranje statistički značajnih razlika između dvaju uzorka korišten je t-test nezavisnih uzoraka (*Independent Samples T-test*). T-test nezavisnih uzoraka pripada u inferencijalne statističke t-testove koji su usmjereni na testiranje značajnih statističkih razlika između parametara populacije i pokazatelja uzorka. Svi t-testovi dio su parametrijskih statističkih procedura, a t-test nezavisnih uzoraka testira „pretpostavku o statistički značajnoj razlici dviju aritmetičkih sredina nezavisnih uzoraka, odnosno nezavisnih skupina uzoraka mjerenih na istoj *Scale* varijabli” (Horvat i Mijoč, 2019:364). Za t-test nezavisnih uzoraka moraju se odabrati dvije varijable, a to su zavisna varijabla, koja je mjerena na intervalnoj ili omjernoj mjernoj ljestvici, i nezavisna varijabla koja je kategorijska, dihotomna varijabla mjerena na nominalnoj ili ordinalnoj mjernoj ljestvici.

U testiranju povezanosti dviju varijabla (*Correlate*) korištena je korelacijska analiza te je grafički prikazan odnos između dviju varijabli dijagramom rasipanja. Kako bi se utvrdila i opisala povezanost dviju varijabla, koristi se korelacijska analiza kojom se „ispituje stupanj povezanosti dviju varijabla, a koeficijent korelacije najčešće je upotrebljavana mjera za opisivanje povezanosti varijabla” (Horvat i Mijoč, 2019:436).

Za određivanje pouzdanosti mjernih konstrukata koristi se koeficijent dosljednosti ispitanikovih odgovora. Pouzdanost se odnosi na „dosljednost ispitanikovih odgovora pri istovjetnom ili sličnom pitanju, a istraživači nastoje odgovoriti na pitanje mjeri li skup promatranih varijabla isti konstrukt” (Milas, 2005:447). Najčešće korišten istraživački

postupak u analizi pouzdanosti jest koeficijent Cronbachova alfa koji „odgovara na pitanje donosi li skup različitih čestica dosljedne rezultate.” (Horvat i Mijoč, 2019:312). Rezultati koeficijenta Cronbachove alfe kreću se od 0 do 1, a prihvatljivim vrijednostima smatraju se oni rezultati veći od 0,7.

Program koji se koristio pri analizi podataka jest IBM SPSS Statistics 23.0. Program omogućuje korisnicima olakšano razumijevanje istraživanja jer se njime može planirati i prikupljati podatke, raditi izvješća, utvrđivati trendove i predviđanja, kao i preporuke.

4. Rezultati

Poglavlje Rezultati podijeljeno je na dva potpoglavlja. U prvom potpoglavlju analiziraju se rezultati deskriptivne statističke analize, dok se u drugom potpoglavlju analiziraju rezultati inferencijalne statističke analize.

4.1. Deskriptivna statistička analiza

U potpoglavlju deskriptivne statističke analize analiziraju se ocjene i mišljenja ispitanika na pojedine dijelove iz upitnika, odnosno pojašnjava se povezanost promatranih podataka varijable.

U Tablici 2 dostupni su rezultati usporedbe kvalitete života u Gradu Osijeku i ostalih gradova u Republici Hrvatskoj.

Ispitanici su u usporedbi Grada Osijek s ostalim gradovima u Republici Hrvatskoj rekli da Osijek ima bolju kvalitetu od Vinkovaca (75,00 %), Virovitice (67,17 %), Đakova (70,54 %) te Slavonskog Broda (66,99 %). Gradovi za koje su rekli da imaju bolju kvalitetu od Osijeka jesu Zagreb (56,67 %), Split (49,17 %), Rijeka (44,54 %) te Varaždin (30,00 %) koji uz to ima i najviše odgovora da ima jednaku kvalitetu života kao i Osijek (37,64 %).

U nastavku Tablica 2 prikazuje mišljenje građana o trenutnoj situaciji u Gradu Osijeku nakon posljednjih lokalnih izbora.

Tablica 2 Situacija u Gradu Osijeku nakon posljednjih lokalnih izbora

	Broj ispitanika	%	Valjani postotak
poboljšava se	131	17,92	18,09
ostaje ista	383	52,39	52,90
pogoršava se	210	28,73	29,01
Ukupno	724	99,00	100,00
Nedostajuće vrijednosti	7	1,00	
Ukupno	731	100,00	

Na pitanje za ispitanike kakva je situacija u Gradu Osijeku nakon lokalnih izbora njih 383, odnosno 52,39 %, reklo je da situacija ostaje ista. Za 28,73 % ispitanika situacija u Gradu Osijeku postaje lošija nego što je bila, dok 17,92 % misli da se situacija poboljšava.

Ispitanici su ocjenjivali zadovoljstvo pojedinih dijelova života u Gradu Osijeku. Najviše ispitanika bilo je zadovoljno sportsko-rekreacijskim sadržajem za slobodno vrijeme (3,70) te uslugom javnog prijevoza (3,68). Uz navedene dijelove, građani su davali više ocjene i stanovima koji su dostupni za najam (3,12), kulturnom sadržaju koji je dostupan u slobodnom vremenu (3,28), ukupnoj kvaliteti zdravstvene zaštite (3,40), slobodnim mjestima u studentskim domovima (3,45), izlascima (3,48), gradskoj čistoći (3,53), sigurnosti građana i imovine (3,59) te uređenju gradskih površina (3,59). Najmanje su bili zadovoljni kako Grad Osijek rješava problem komaraca (1,79) i rješavanjem problema ambrozije (2,24). Dijelovi kojima su građani također davali niže ocjene jesu transparentnost rada javne uprave (2,40), način na koji se rješava problem štakora (2,44), cijene stanova koji se prodaju (2,47), cijene stanova koji se iznajmljuju (2,5) i cijene javnog prijevoza (2,97).

Navedeno može pomoći pri odlučivanju u što bi Grad Osijek mogao uložiti kako bi povećao zadovoljstvo svojih građana, kao i njihove životne uvjete.

U upitniku, od ispitanika se tražilo da ocjene kakvo je trenutačno stanje u Gradu Osijeku. Najveći broj ispitanika dao je prosječnu ocjenu trenutačnog stanja u Gradu Osijeku, odnosno da je stanje osrednje (42,13 %) i da je stanje dobro (35,70 %). Najmanji broj ispitanika dao je ocjenu jako loše (4,51 %) i jako dobro (4,24 %).

Od ispitanika se tražilo da prema svojem mišljenju ocjene važnost projekata u Gradu Osijeku u narednih pet godina. Prema njihovom mišljenju, najvažniji projekti jesu stipendiranje studenata u sektorima od strateške važnosti za Grad Osijek (4,37) i uvođenje novih zrakoplovnih linija Zračnoj luci Osijek (4,37). Među važnijim projektima, prema ocjeni građana, jesu i postavljanje kvalitetnije gradske rasvjete (4,36), uređenje kupališta Kopika (4,24), unapređenje željezničke infrastrukture na relaciji Osijek – Zagreb kako bi vlak vozio dva sata (4,22), izgradnja stanova za iznajmljivanje (4,12) i dovršetak osječkog Kulturnog centra (4,00). Nadalje, prema njihovom mišljenju, najmanje su važni projekti *street workout* vježbališta po gradskim četvrtima (3,62) i nove pozornice na otvorenom (3,67). Uz navedena dva najniže ocijenjena projekta građani su dali niže ocjene i IT parku (3,83) i izgradnji olimpijskog bazena (3,86). U navedenim

rezultatima može se vidjeti na koje projekte bi se Grad Osijek trebao usredotočiti da bi povećao zadovoljstvo svojih građana.

Rezultati ispitanika o njihovim planovima za promjenu mjesta stanovanja u narednih pet godina prikazani su u Tablici 3.

Tablica 3 Planovi o promjeni mjesta stanovanja u narednih pet godina

	Broj ispitanika	%	Valjani postotak
Da	169	23,12	23,25
Ne	558	76,33	76,75
Ukupno	727	99,45	100,00
Nedostajuće vrijednosti	4	0,55	
Ukupno	731	100,00	

U upitniku, ispitanici su bili upitani imaju li plan promijeniti mjesto stanovanja u narednih pet godina, odnosno hoće li se odseliti iz Grada Osijeka. Najveći broj ispitanika, njih 76,33 %, odgovorilo je da neće mijenjati mjesto stanovanja, dok je 23,12 % ispitanika odgovorilo potvrdno na to pitanje.

Politička orijentacija ispitanika prikazana je u Tablici 4.

Tablica 4 Politička orijentacija

	Broj ispitanika	%	Valjani postotak
ekstremno lijevo/liberalno	33	4,51	5,09
2	70	9,58	10,80
3	142	19,43	21,91
4	250	34,20	38,58
5	80	10,94	12,35
6	38	5,20	5,86
ekstremno desno/konzervativno	35	4,79	5,40
Ukupno	648	88,65	100,00
Nedostajuće vrijednosti	83	11,35	
Ukupno	731	100,00	

Od ispitanika se tražilo da iskažu svoju političku orijentaciju. Najveći broj ispitanika pozicioniralo se na centralnu političku orijentaciju (34,20 %). Najmanje ispitanika orijentiralo se ekstremno lijevo/liberalno (4,51 %) te ekstremno desno/konzervativno (5,20 %).

U Tablici 5 prikazani su ispitanici prema izlasku na sljedeće izbore.

Tablica 5 Izlazak na sljedeće izbore

	Broj ispitanika	%	Valjani postotak
Da	589	80,57	81,24
Ne	136	18,60	18,76
Ukupno	725	99,18	100,00
Nedostajuće vrijednosti	6	0,82	
Ukupno	731	100,00	

U upitniku, ispitanici su bili upitani hoće li izaći na sljedeće izbore. Njih 80,57 % izaći će na sljedeće lokalne izbore, dok 18,60 % neće izaći. Iz toga se vidi da je u Gradu Osijeku prilično visoka izlaznost na izbore.

Poželjna dob gradonačelnika Grada Osijeka prema ispitanicima prikazana je u Tablici 6.

Tablica 6 Poželjna dob gradonačelnika Osijeka

	Broj ispitanika	%	Valjani postotak
18 – 30 godina	41	5,61	5,66
31 – 45 godina	389	53,21	53,66
46 – 60 godina	278	38,03	38,34
61 – 80 godina	13	1,78	1,79
Stariji od 80 godina	4	0,55	0,55
Ukupno	725	99,18	100,00
Nedostajuće vrijednosti	6	0,82	
Ukupno	731	100,00	

Ispitanici su bili upitani koja je njihova poželjna dob gradonačelnika Osijeka. Najveći broj ispitanika odgovorio je da je poželjna dob za gradonačelnika od 31 do 45 godina (53,21 %) i od 46 do 60 godina (38,03 %). Najmanji broj ispitanika odgovorio je da gradonačelnik treba imati između 18 i 30 godina (5,61 %) ili da treba biti stariji od 80 godina (0,55 %). Na lokalnim izborima koji su se održali 2021. godine građani i jesu izabrali gradonačelnika u najpoželjnijoj dobi, s obzirom na to da trenutni gradonačelnik ima 36 godina.

U nastavku Tablica 7 prikazuje ispitanike prema prakticiranju sportskih aktivnosti.

Tablica 7 Prakticiranje sportskih aktivnosti

	Broj ispitanika	%	Valjani postotak
Da	401	54,86	55,46
Ne	322	44,05	44,54
Ukupno	723	98,91	100,00
Nedostajuće vrijednosti	8	1,09	
Ukupno	731	100,00	

Građani Grada Osijeka bili su upitani prakticiraju li sportske aktivnosti. Njih 54,86 % reklo je da ih prakticira, dok je njih 44,05 % reklo da ih ne prakticira. Takvi rezultati mogu pridonijeti smišljanju programa kako da se građane potakne da se bave sportskim aktivnostima, a jedan od tih programa jest i navedena Strategija razvoja sporta Grada Osijeku u razdoblju od 2020. do 2030. godine u prethodnim poglavljima.

Tablica 8 prikazuje rezultate koliko često ispitanici prakticiraju sportske aktivnosti.

Tablica 8 Učestalost prakticiranja sportskih aktivnosti

	Broj ispitanika	%	Valjani postotak
Svakodnevno	47	6,43	11,87
Nekoliko puta tjedno	204	27,91	51,52
Jednom tjedno	109	14,91	27,53
Rijetko	34	4,65	8,59
Nikad	2	0,27	0,51
Ukupno	396	54,17	100,00
Nedostajuće vrijednosti	335	45,83	
Ukupno	731	100,00	

Ispitanici su bili upitani da iskažu koliko često prakticiraju sportske aktivnosti. Najveći broj ispitanika rekao je da ih prakticira nekoliko puta tjedno (27,91 %) i jednom tjedno (14,91 %). Najmanje ispitanika reklo je da sportske aktivnosti ne prakticira nikad (0,27 %) i svakodnevno (6,43 %).

Razina informiranosti ispitanika o kulturnim događanjima u Gradu Osijeku prikazana je u Tablici 9.

Tablica 9 Razina informiranja o kulturnim događanjima u Gradu Osijeku

	Broj ispitanika	%	Valjani postotak
iznimno loše informiran/a	54	7,39	7,44
loše informiran/a	112	15,32	15,43
niti loše niti dobro informiran/a	296	40,49	40,77
dobro informiran/a	196	26,81	27,00
iznimno dobro informiran/a	68	9,30	9,37
Ukupno	726	99,32	100,00
Nedostajuće vrijednosti	5	0,68	
Ukupno	731	100,00	

Od ispitanika se tražilo da ocjene informiranost o kulturnim događanjima u Gradu Osijeku. Najveći broj ispitanika ocijenio je informiranost ocjenom „niti dobro niti loše informiran” (40,49 %), dok je najmanje ispitanika dalo ocjenu da je informiranost iznimno dobra (9,30 %) te da je informiranost iznimno loša (7,39 %).

Razina informiranosti ispitanika o političkim događanjima u Gradu Osijeku prikazana je u Tablici 10.

Tablica 10 Razina informiranja o političkim događanjima u Gradu Osijeku

	Broj ispitanika	%	Valjani postotak
iznimno loše informiran/a	137	18,74	18,98
loše informiran/a	166	22,71	22,99
niti loše niti dobro informiran/a	256	35,02	35,46
dobro informiran/a	107	14,64	14,82
iznimno dobro informiran/a	56	7,66	7,76
Ukupno	722	98,77	100,00
Nedostajuće vrijednosti	9	1,23	
Ukupno	731	100,00	

Isto tako, od ispitanika se tražilo da ocjene i razinu informiranja o političkim događanjima u Gradu Osijeku. Najveći broj ispitanika dao je ocjenu „niti loše niti dobro” za razinu informiranosti (35,02 %), dok je najmanje ispitanika dalo ocjenu da je informiranost iznimno dobra (7,66 %). To se može povezati s Tablicom 10 gdje je jedna od stavki za ocjenjivanje bila transparentnost rada javne uprave.

Razina informiranosti ispitanika o gospodarskim događanjima u Gradu Osijeku prikazana je u Tablici 11.

Tablica 11 Razina informiranja o gospodarskim događanjima u Gradu Osijeku

	Broj ispitanika	%	Valjani postotak
iznimno loše informiran/a	81	11,08	11,22
loše informiran/a	173	23,67	23,96
niti loše niti dobro informiran/a	280	38,30	38,78
dobro informiran/a	131	17,92	18,14
iznimno dobro informiran/a	57	7,80	7,89
Ukupno	722	98,77	100,00
Nedostajuće vrijednosti	9	1,23	
Ukupno	731	100,00	

Još jedna razina u kojoj se od ispitanika tražilo da je ocjene jest razina informiranja o gospodarskim događanjima u Gradu Osijeku. Najveći broj ispitanika dao je ocjenu „niti dobra niti loša” razina informiranosti (38,30 %), dok je najmanje ispitanika dalo ocjenu da je informiranost iznimno dobra (7,80 %) i da je informiranost iznimno loša (11,08 %). Budući da su za sve tri razine informiranja ispitanici dali ocjenu 3 (niti dobra niti loša) može se reći da bi Grad Osijek trebao pronaći nove načine i rješenje kako bi poboljšao razinu informiranosti svojih građana o pojedinim događanjima.

Tablica 12 prikazuje rezultate značenja pojedine vrijednosti.

Tablica 12 Značenje vrijednosti

	n	Aritmetička sredina	Standardna devijacija
Koliko vam znače vrijednosti: Poštenje	725	9,41	1,385
Koliko vam znače vrijednosti: Obitelj	726	9,32	1,619
Koliko vam znače vrijednosti: Prijateljstvo	727	9,14	1,475
Koliko vam znače vrijednosti: Zdrav život	728	8,57	1,787
Koliko vam znače vrijednosti: Brak	726	8,08	2,493
Koliko vam znače vrijednosti: Ravnopravnost spolova	724	7,58	2,791
Koliko vam znače vrijednosti: Domovinski rat	726	6,42	2,912
Koliko vam znače vrijednosti: Crkva	723	5,68	3,264

Koliko vam znače vrijednosti: Feminizam	723	5,20	2,742
---	-----	------	-------

U upitniku se od ispitanika tražilo da prema svojem mišljenju ocjene značenje pojedine vrijednosti, koliko im ona znači. Vrijednosti koje imaju najveće značenje ispitanicima su poštenje (9,41) i obitelj (9,32). Vrijednosti koje su imale najmanje značenje kod ispitanika su feminizam (5,20) i Crkva (5,68).

4.2. Inferencijalna statistička analiza

U nastavku se testiraju postavljene hipoteze sukladno prikladnoj statističkoj metodologiji. Drugim riječima, testiranje razlika među skupinama testira se odabirom t-testa nezavisnih uzoraka, a korelacijska analiza primjenjuje se za one hipoteze kojima se ispituje povezanost među varijablama.

4.2.1. Parametrijski testovi

4.2.1.1 Procedura t-test nezavisnih uzoraka

Kako se mjerilo značenje vrijednosti prijateljstva, testira se postoji li statistički značajna razlika u značenju vrijednosti „prijateljstvo” između muškaraca i žena. Rezultati testiranja prikazani su u Tablici 13.

H_0 ... Ne postoji razlika u značenju vrijednosti „prijateljstvo” između muškaraca i žena.

H_{1a} ... Postoji razlika u značenju vrijednosti „prijateljstvo” između muškaraca i žena.

Tablica 13 T-test nezavisnih uzoraka

Koliko vam znači vrijednost	Leveneov test o jednakosti varijanci		T-test o jednakosti aritmetičkih sredina						
	F	Sig.	t	df	Sig. (dvostrani test)	Razlika aritmetičkih sredina	St. pogreška razlike a.s.	Interval 95 % pouzdanosti za razlike a. sredina	
								Donja granica	Gornja granica

Prijateljstvo	Jednake varijance	5,929	,015	-3,126	720	,002	-,380	,122	-,618	-,141
	Varijance nisu jednake			-2,923	317,854	,004	-,380	,130	-,635	-,124

Koliko vam znači vrijednost	Spol	N	Aritmetička sredina	Standardna devijacija	Standardna pogreška aritmetičke sredine
Prijateljstvo	Muški	200	8,88	1,623	,115
	Ženski	522	9,25	1,394	,061

Na razini 5 % značajnosti odbacuje se postavljena nul hipotezu ($t = -2,923$; $df = 317,854$; $p < 0,05$). Na temelju rezultata t-testa nezavisnih uzoraka zaključuje se kako postoji statistički značajna razlika u ocjeni značenja vrijednosti „prijateljstvo” između muškaraca i žena. Analizirajući podatke deskriptivne statistike, vidljivo je kako su muškarci dodjeljivali statistički značajno niže prosječne ocjene (8,88) značenju vrijednosti prijateljstvo nego žene (9,25) i ta razlika nije slučajna.

Kako se mjerilo značenje vrijednosti „Domovinski rat”, testira se postoji li statistički značajna razlika u značenju vrijednosti „Domovinski rat” između ispitanika koji izlaze na izbor i onih koji ne izlaze. Rezultati testiranja prikazani su u Tablici 14.

H_0 ... Ne postoji razlika između značenja vrijednosti „Domovinski rat” između ispitanika koji izlaze na izbore i onih koji ne izlaze.

H_{1b} ... Postoji razlika između značenja vrijednosti „Domovinski rat” između ispitanika koji izlaze na izbore i onih koji ne izlaze.

Tablica 14 T-test nezavisnih uzoraka

Koliko vam znači vrijednost		Leveneov test o jednakosti varijanci		T-test o jednakosti aritmetičkih sredina						
		F	Sig.	t	df	Sig. (dvostrani test)	Razlika aritmetičkih sredina	St. pogreška razlike a.s.	Interval 95 % pouzdanosti za razlike a. sredina	
									Donja granica	Gornja granica
Domovinski rat	Jednake varijance	2,941	,087	4,396	718	,000	1,212	,276	,671	1,753
	Varijance nisu jednake			4,160	187,349	,000	1,212	,291	,637	1,786

Koliko vam znači vrijednost	Planirate li izaći na lokalne izbore 2021?	n	Aritmetička sredina	Standardna devijacija	Standardna pogreška aritmetičke sredine
Domovinski rat	Da	586	6,63	2,829	,117
	Ne	134	5,42	3,088	,267

Na razini 5 % značajnosti odbacuje se postavljena nul hipotezu ($t = 4.396$; $df = 718$; $p < 0,05$). Na temelju rezultata t-testa nezavisnih uzoraka zaključuje se kako postoji statistički značajna razlika u ocjeni značenja vrijednosti „Domovinski rat” između ispitanika koji izlaze na izbore i onih koji ne izlaze. Analizirajući podatke deskriptivne statistike vidljivo je kako su ispitanici koji izlaze na lokalne izbore dodjeljivali više prosječnu ocjenu (6.63) značenju vrijednosti „Domovinski rat” nego ispitanici koji ne izlaze (5.42) i ta razlika nije slučajna.

Kako se mjerilo značenje vrijednosti „poštenje” između zaposlenih i nezaposlenih, testira se postoji li statistički značajna razlika u značenju vrijednosti „poštenje” između zaposlenih i nezaposlenih. Rezultati testiranja prikazani su u Tablici 15.

H_0 ... Ne postoji razlika u značenju vrijednosti „poštenje” između zaposlenih i nezaposlenih.

H_{1c} ... Postoji razlika u značenju vrijednosti „poštenje” između zaposlenih i nezaposlenih.

Tablica 15 T-test nezavisnih uzoraka

Koliko vam znači vrijednost		Leveneov test o jednakosti varijanci		T-test o jednakosti aritmetičkih sredina						
		F	Sig.	t	df	Sig. (dvostrani test)	Razlika aritmetičkih sredina	St. pogreška razlike a.s.	Interval 95 % pouzdanosti za razlike a. sredina	
									Donja granica	Gornja granica
Poštenje	Jednake varijance	11,503	,001	1,711	511	,088	,268	,157	-,040	,576
	Varijance nisu jednake			1,350	94,011	,180	,268	,199	-,126	,663

Koliko vam znači vrijednost	Status u zaposlenju	n	Aritmetička sredina	Standardna devijacija	Standardna pogreška aritmetičke sredine
vrijednosti: Poštenje	Zaposlen/na	433	9,51	1,198	,058
	Nezaposlen/na	80	9,24	1,701	,190

Na razini 5 % značajnosti ne odbacuje se postavljena nul hipotezu ($t = 1.350$; $df = 94.011$; $p > 0,05$). Na temelju rezultata t-testa nezavisnih uzoraka zaključuje se kako ne postoji statistički značajna razlika u ocjeni značenja vrijednosti „poštenje” između zaposlenih i nezaposlenih.

Analizirajući podatke deskriptivne statistike, vidljivo je kako su zaposleni dodjeljivali više prosječne ocjene (9.51) značenju vrijednosti „poštenje” nego nezaposleni (9.24) i ta je razlika slučajna.

4.2.1.2 Procedura Correlate

Ispituje se povezanost usluge javnog prijevoza i cijene javnog prijevoza.

H₀... Ne postoji povezanost između usluge javnog prijevoza i cijene javnog prijevoza.

H_{1d}... Postoji povezanost između usluge javnog prijevoza i cijene javnog prijevoza.

Rezultati korelacije analize povezanosti usluge javnog prijevoza i cijene javnog prijevoza prikazani su u Tablici 16.

Tablica 16 Korelacijska analiza

		Usluga javnog prijevoza (broj linija, urednost, učestalost vožnje)	Cijena javnog prijevoza
Usluga javnog prijevoza (broj linija, urednost, učestalost vožnje)	r	1	,327**
	p		,000
	n	669	648
Cijena javnog prijevoza	r	,327**	1
	p	,000	
	n	648	668

** . Korelacija statistički značajna na razini značajnosti od 1 %

r – Pearsonov koeficijent korelacije, p – razina značajnosti, n – veličina uzorka

Rezultati korelacijske analize sugeriraju odbacivanje postavljene nul hipoteze kako ne postoji povezanost između usluge javnog prijevoza i cijene javnog prijevoza ($p < 0,001$). Koeficijent korelacije ($r = 0,327$) povezanost među varijablama smatra pozitivnom i umjerenom te se može zaključiti kako cijena javnog prijevoza treba biti veća što je usluga javnog prijevoza bolja.

Ispituje se povezanost dobi i životnog standarda u kućanstvu.

H₀... Ne postoji povezanost dobi i životnog standarda u kućanstvu.

H_{1e}... Postoji povezanost dobi i životnog standarda u kućanstvu.

Rezultati povezanosti dobi i životnog standard u kućanstvu prikazani su u Tablici 17.

Tablica 17 Korelacijska analiza

			Dob	Životni standard kućanstva
Spearman's rho	Dob	r _s	1,000	-,157**
		p	.	,000
		n	710	707
	Životni standard kućanstva	r _s	-,157**	1,000
		P	,000	.
		n	707	728

** . Korelacija statistički značajna na razini značajnosti od 1 %

r – Spearmanov koeficijent korelacije, p – razina značajnosti, n – veličina uzorka

Rezultati korelacijske analize sugeriraju odbacivanje postavljene nul hipoteze kako ne postoji povezanost između dobi i životnog standarda u kućanstvu ($p < 0,001$). Koeficijent korelacije ($r_s = -0,157$) povezanost među varijablama smatra negativnom i slabom te se može zaključiti kako su mlađi ispitanici imali veći životni standard.

Ispituje se povezanost dobi i značenja vrijednosti „Domovinski rat”.

H₀... Ne postoji povezanost između dobi i značenja vrijednosti „Domovinski rat”.

H_{1f}... Postoji povezanost između dobi i značenja vrijednosti „Domovinski rat”.

Rezultati korelacije analize povezanosti dobi i značenja vrijednosti „Domovinski rat” prikazani su u Tablici 18.

Tablica 18 Korelacijska analiza

		Dob	Značenje vrijednosti: Domovinski rat
Dob	r	1	,193**
	p		,000
	n	710	706
Značenje vrijednosti: Domovinski rat	r	,193**	1
	p	,000	
	n	706	726

** . Korelacija statistički značajna na razini značajnosti od 1%

r – Pearsonov koeficijent korelacije, p – razina značajnosti, n – veličina uzorka

Rezultati korelacijske analize sugeriraju odbacivanje postavljene nul hipoteze kako ne postoji povezanost između dobi i značenja vrijednosti „Domovinski rat” ($p < 0,001$). Koeficijent korelacije ($r = 0,193$) povezanost među varijablama smatra pozitivnom i slabom te se može zaključiti kako mlađim ispitanicima manje znači vrijednost „Domovinski rat”.

4.2.1.3 Procedura Reliability

Testirala se pouzdanost konstrukata „Rješavanje problema u Gradu Osijeku“ i „Važnost projekata u Gradu Osijeku“.

Za tri čestice korištene u istraživanju provjerena je dosljednost odgovaranja pri svakoj od njih, prvo za konstrukt „rješavanje problema“. Deskriptivni opis varijabla odabranih za konstrukt nalaze se u Tablici 19.

Tablica 19 Deskriptivna statistika čestica konstrukta „rješavanje problema“

	N	Minimum	Maksimum	Aritmetička sredina	Standardna devijacija
Rješavanje problema ambrozije	581	1	5	2,24	1,076
Rješavanje problema štakora	560	1	5	2,44	1,168
Rješavanje problema komaraca	695	1	5	1,79	1,059

Rezultati Cronbachove alfe (0,797) potvrđuju visoku pouzdanost korištenja triju čestica u mjerenju rješavanja problema u Gradu Osijeku. Aritmetička sredina nove skale je 2,127 (st. devijacija 0,931).

Testirala se pouzdanost konstrukta „Važnost projekata u Gradu Osijeku“. Za 11 čestica korištenih u istraživanju provjerena je dosljednost odgovaranja pri svakoj od njih. Deskriptivni opis varijabla odabranih za konstrukt nalazi se u Tablici 20.

Tablica 20 Deskriptivna statistika čestica konstrukta „Važnost projekata”

Od sljedećih projekata kojima bi se gradska vlast u Osijeku mogla baviti u sljedećih pet godina	n	Minimum	Maksimum	Aritmetička sredina	Standardna devijacija
Unapređenje željezničke infrastrukture kako bi vlak Osijek – Zagreb vozio dva sata	725	1	5	4,22	1,079
Uvođenje novih zrakoplovnih linija za Zračnu luku Osijek	726	1	5	4,37	,956
Izgradnja stanova za dugoročni najam	726	1	5	4,14	1,030
IT park	726	1	5	3,83	1,201
Uređenje kupališta Kopika	726	1	5	4,24	1,022
Street workout vježbališta po gradskim četvrtima	727	1	5	3,62	1,215
Stipendije za studiranje u sektorima od strateške važnosti za Grad Osijek (prehrambena industrija, IT)	728	1	5	4,37	,939
Dovršetak Kulturnog centra	727	1	5	4,00	1,034
Izgradnja olimpijskog bazena	727	1	5	3,86	1,184
Kvalitetnija rasvjeta grada	728	1	5	4,30	,944
Nove pozornice na otvorenom	727	1	5	3,67	1,155

Rezultati Cronbachove alfe (0,818) potvrđuju visoku pouzdanost korištenja 11 čestica u mjerenju važnosti projekata u Gradu Osijeku. Aritmetička sredina nove skale je 4,055 (st. devijacija 0,646).

5. Rasprava

Kako bi se lokalna zajednica razvijala uputno je da nositelji javnih i lokalnih politika uključuju svoje građane u proces identifikacije postojećih problema. Na taj način doprinijelo bi se stvaranju strategija za sam razvoj lokalne zajednice. Pomoću tih strategija omogućili bi se bolji životni standardi u zajednici što bi privuklo ulaganja, a čime bi se povećala atraktivnost življenja u mjestu. U radu je analizirano zadovoljstvo pojedinim segmentima življenja u gradu Osijeku.

U analizi stajališta građana sudjelovali su punoljetni građani grada Osijeka ($n = 731$). Prema mišljenju 383 ispitanika (52,39%) trenutačna situacija u gradu Osijeku je ocjenjena je srednjom ocjenom, odnosno kako se ona ne mijenja ni na bolje ni na lošije. Ono s čime su građani najzadovoljniji u gradu Osijeku su sportsko-rekreacijski sadržaji (prosječna ocjena 3,75) i usluge javnog prijevoza (prosječna ocjena 3,68). Najmanje su zadovoljni s rješavanjem problema ambrozije (prosječna ocjena 2,24) i rješavanja problema komaraca (prosječna ocjena 1,79). Rezultati govore u kojem smjeru bi grad Osijek trebao usmjeriti napore u cilju povećanja razine zadovoljstva građana grada Osijeka, ali i nesmetano sudjelovanje građana u javnom životu grada.

Prema građanima grada Osijeka najvažniji projekti za grad Osijek su stipendiranje za studiranje u sektorima od strateške važnosti (prosječna ocjena 4,37) i uvođenje novih zrakoplovnih linija (prosječna ocjena 4,37). Uvođenjem zrakoplovnih linija omogućila bi se veća povezanost grada Osijeka te njegova turistička atraktivnost. Slijedom navedenog, rast bi bio vidljiv u sektoru trgovine kao i dolazak većeg broja turista u sam grad, ali i njegovo okruženje što bi imalo značajnog utjecanja na lokalnu zajednicu, kao i financijsku korist lokalnih proračuna. Nagrađivanje i stipendiranje studente bi dodatno motiviralo, a posljedično povećalo broj studenata na studijima koji su od strateške važnosti za grad Osijek.

Ograničenje je provedenog istraživanja nemogućnost usporedbe s prethodnim istraživačkim razdobljima te se preporuča provedba longitudinalnih istraživanja na istovjetne teme. Navedeno bi osim kontinuiranog praćenja stajališta građana osiguralo i usporedbe s trenutačnim zadovoljstvom s prethodnim mjerenjima, a time i mjerenje uspješnosti implementiranih mjera od strane Grada. Uz grad Osijek uputno je i za druge gradove u Republici Hrvatskoj provedba javnog mnijenja kako bi saznali na koje načine mogu poboljšati životni standard svojih lokalnih

zajednica. U radu je potvrđeno pet od šest hipoteza, odnosno potvrđeno je da postoji razlika u značenju vrijednosti vezano uz prijateljstvo između muškaraca i žena, potvrđeno je da postoji razlika u značenju vrijednosti vezano uz Domovinski rat između onih ispitanika koji izlaze i ne izlaze na izbore, potvrđena je povezanost između usluge javnog prijevoza i cijene prijevoza, ali isto tako postoji povezanost između dobi i životnog standarda u kućanstvu te između dobi i značenja vrijednosti vezano uz Domovinski rat. Jedina hipoteza gdje nije potvrđena razlika u značenju vrijednosti poštenje između zaposlenih i nezaposlenih. U navedenoj hipotezi nije bilo statistički značajne razlike i razlika je bila slučajna. Manje ocjene za poštenje davali su nezaposleni, ali budući da nema statistički značajne razlike, nezaposleni žele na jednako pošten način doći do posla. Ograničenje testiranja vrijednosti poštenja između zaposlenih i nezaposlenih povezana je s ispitanicima budući da se ne može utvrditi koliko su ispitanici bili iskreni u davanju odgovora iako je anketa bila anonimna.

6. Zaključak

Zajednica može biti jedna ili više skupina ljudi koji su međusobno povezani radom, aktivnostima i zajedničkim interesima. Lokalnu zajednicu čine međusobno povezani ljudi na temelju prostorne bliskosti te se ona ne može mijenjati za razliku od zajednice koja je umjetno stvorena. Svaka lokalna samouprave trebala bi analizirati potrebe i uvažiti preporuke svoje lokalne zajednice kako bi ona bila zadovoljnija. Strateškim planom se stvara vizija i želje za narednih deset godina kako bi se oblikovala budućnost lokalne zajednice, a za to je potrebna suradnja lokalne samouprave i lokalne zajednice. Republika Hrvatska podijeljena je na županije, općine i gradove, a kao zajednica koja je izabrana za istraživanje bio je grad Osijek.

Istraživanjem donosi rezultate o stajalištima građana grada Osijeka s čime su oni zadovoljni odnosno nezadovoljni. Istraživanje može poslužiti u smislu identificiranja kritičnih područja u gradu Osijeku. U radu je istraživanjem obuhvaćeno kako i na koje načine se životni standard može poboljšati u gradu Osijeku. Provođenjem t-testa nezavisnih uzoraka ispitivalo se postoji li razlika u značenju vrijednosti poštenja između zaposlenih i nezaposlenih. Zaključeno je kako ne postoji statistički značajna razlika, a ona koja postoji je slučajna. Rezultati ukazuju na to da nezaposlene osobe ne žele na nemoralan i neetički način dolaziti do zaposlenja, a zaposlene osobe se na svojim radnim mjestima ne ponašaju nepošteno.

Provođenjem dodatnog t-testa nezavisnih uzoraka ispitivalo se postoji li razlika u značenju vrijednosti vezano uz Domovinski rat i izlaska na lokalne izbore. Zaključak je da postoji statistički značajna razlika koja nije slučajna. Osobama koje izlaze na izbore značenje vrijednosti vezane uz Domovinski rat ima veće značenje od osoba koje ne izlaze na izbore, a uz to može se zaključiti iz korelacijske analize u kojoj je ispitana povezanost dobi i značenja vrijednosti Domovinski rat te je ustanovljena njihova pozitivna, ali slaba povezanost. To ukazuje da mlađim ispitanicima značenje vrijednosti vezane uz Domovinski rat je nisko te se uz to može zaključiti kako su mladi manje zainteresirani za odlazak na lokalne izbore što je vidljivo iz analize izlaznosti birača za lokalne izbore 2021. gdje je izlaznost bila 39,5%. Time se predlaže veća usmjerenost prema mladima kako bi ih se potaklo i motiviralo na uključivanje u politički život lokalne zajednice.

Provođenjem korelacijske analize testirala se povezanost između usluge javnog prijevoza i cijene javnog prijevoza. Provedenom korelacijskom analizom zaključuje se kako postoji pozitivna i umjerena povezanost dviju promatranih varijabli, odnosno jedna varijabla povezana je s rastom druge. U gradu Osijeku postoji prostor za poboljšanje broja linija javnog prijevoza.

Za razliku od grada Osijeka, u zagrebačkom ZET-u ima velik broj linija koje idu učestalo, a pritom imaju nižu cijenu od osječke (cijena karte u Osijeku iznosi 1,46 €, a u Zagrebu 0,80 €).

Analizom zadovoljstva građana grad Osijek može se fokusirati na područja s kojima su građani najnezadovoljniji. Uvažavajući prijedloge i primjedbe građana može se kreirati strateški plan za cjelokupni razvoj lokalne zajednice grada Osijeka. Provedbom promjena koje utječu na zadovoljstvo građana povećao bi se standard života u gradu što može implicirati privlačenje ulaganja, novih stanovnika i zadržavanja postojećih. Provedeno istraživanje primjerom je i poticajem budućim istraživanjima za mjerenje zadovoljstva stanovnika jednog mjesta.

Literatura

- Area Development. *The Importance of Community Strategic Plannings in the Location Decisions*. Raspoloživo na: <https://www.areadevelopment.com/corporate-site-selection-factors/q4-2017/importance-of-community-strategic-planning-location->

[decision.shtml#:~:text=Community%20Strategic%20Plans%20Take%20Center%20Stage&text=A%20strategic%20plan%20should%20provide,achieving%20and%20maintaining%20those%20efforts.](#) [pristupljeno: 9. srpnja 2023].

- Associa. *Tips For Developing And Adapting A Strategic Plan For Your Community*. Raspoloživo na: <https://hub.associaonline.com/blog/tips-for-developing-and-adapting-a-strategic-plan-for-your-community>. [pristupljeno: 10. rujna 2023].
- Državni zavod za statistiku. *Popis 2021*. Raspoloživo na: <https://dzs.gov.hr/u-fokusu/popis-2021/88>. [pristupljeno: 11. lipnja 2023].
- Dunmore Borough Pennsylvania. *The Importance of Having Strong Communities*. Raspoloživo na: <https://dunmorepa.gov/news/importance-strong-communities/>. [pristupljeno: 26. srpnja 2022].
- Europski strukturni i investicijski fondovi. *Integrirana teritorijalna ulaganja*. Raspoloživo na: <https://strukturnifondovi.hr/integrirana-teritorijalna-ulaganja/>. [pristupljeno: 11. lipnja 2023].
- Europski strukturni fondovi. *Održivi urbani razvoj ITU mehanizam*. Raspoloživo na: https://strukturnifondovi.hr/wp-content/uploads/2019/04/ITU_brosura_03012019_web.pdf. [pristupljeno 11. lipnja 2023].
- FeverBee. *Different Types of Communities*. Raspoloživo na: <https://www.feverbee.com/different-types-of-communities/>. [pristupljeno: 9. rujna 2023].
- Grad Osijek. *Kultura*. Raspoloživo na: <https://www.osijek.hr/kultura/ustanove/>. [pristupljeno: 8. kolovoza 2022].
- Grad Osijek. *Kulturne manifestacije*. Raspoloživo na: <https://www.osijek.hr/kultura/kulturne-manifestacije/>. [pristupljeno: 17. lipnja 2023].
- Grad Osijek. *Kulturno umjetnički amaterizam*. Raspoloživo na: <https://www.osijek.hr/kultura/kulturno-umjetnicki-amaterizam/>. [pristupljeno: 25. lipnja 2023].
- Grad Osijek. *Mjesni odbori i gradske četvrti*. Raspoloživo na: <https://www.osijek.hr/mjesna-samouprava/mjesni-odbori-i-gradske-cetvrti/>. [pristupljeno: 17. lipnja 2023].

- Grad Osijek. *Nacionalna struktura stanovnika*. Raspoloživo na: <https://www.osijek.hr/wp-content/uploads/2017/08/nacionalna-struktura-stanovnika.pdf>. [pristupljeno: 5. kolovoza 2022].
- Grad Osijek. *Odsjek za provedbu ITU mehanizma (ITU PT)*. Raspoloživo na: <https://www.osijek.hr/gradska-uprava/upravni-odjel-za-financije-i-fondove-europske-unije/odsjek-za-provedbu-itu-mehanizma-itu-pt/>. [pristupljeno: 11. lipnja 2023].
- Grad Osijek. *Sport*. Raspoloživo na: <https://www.osijek.hr/sport/>. [pristupljeno: 8. kolovoza 2022].
- Grad Osijek. *Strategija digitalizacije Grada Osijeka 2023. – 2037*. Raspoloživo na: <https://www.osijek.hr/wp-content/uploads/2022/11/Strategija-digitalizacije-Grada-Osijeka-2023-2027.pdf>. [pristupljeno: 13. srpnja 2023].
- Grad Osijek. *Strategija razvoja sporta Grada Osijeka 2020. – 2030*. Raspoloživo na: https://www.osijek.hr/wp-content/uploads/2020/10/STRATEGIJA-RAZVOJA-SPORTA-GRADA-OSIJEKA_nacrt.pdf. [pristupljeno: 10. srpnja 2023].
- Grad Osijek. *Strategija razvoja urbane aglomeracije Osijek do 2020*. Raspoloživo na: <https://www.osijek.hr/wp-content/uploads/2018/05/STRATEGIJA-RAZVOJA-UA-OSIJEK-DO-2020.pdf>. [pristupljeno: 13. srpnja 2023].
- Građanski odgoj. *Moja lokalna zajednica*. Raspoloživo na: <https://gradanskiodgoj.rjeka.hr/sto-treba-znati-o-zivotu-u-demokraciji/demokracija/moja-lokalna-zajednica/>. [pristupljeno: 6. kolovoza 2022].
- Horvat J., Mijoč J. (2019). *Istraživački SPaSS*. Zagreb: Naklada Ljevak.
- *Hrvatska enciklopedija* (2021). Zagreb: Leksikografski zavod Miroslav Krleža. Raspoloživo na: <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=37030>. [pristupljeno: 26. srpnja 2022].
- *Hrvatska enciklopedija* (2021). Zagreb: Leksikografski zavod Miroslav Krleža. Raspoloživo na: <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=66736>. [pristupljeno: 28. srpnja 2022].
- Hrženjak J. (1993). *Lokalna samouprava i uprava u Republici Hrvatskoj*. Zagreb: Informator.
- Koprić, I. (2010). Karakteristike sustava lokalne samouprave u Hrvatskoj. *Hrvatska i komparativna javna uprava*. 10(2). pp. 371-385. Raspoloživo na: <https://hrcak.srce.hr/135426>. [pristupljeno: 31. kolovoza. 2023].

- Lora. *Cilj 11. učiniti gradove i naselja uključivim, sigurnim, prilagodljivim i održivim*. Raspoloživo na: <https://lora.bioteka.hr/cilj-11-uciniti-gradove-i-naselja-ukljucivim-sigurnim-prilagodljivim-i-odrzivim/>. [pristupljeno: 25. lipnja 2023].
- Lozina, D., i Jagnjić, J. (2021). Razvoj lokalne samouprave u Republici Hrvatskoj. *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu*. 58(2). pp. 555-585. Raspoloživo na: <https://doi.org/10.31141/zrpf.2021.58.140.555>. [pristupljeno: 25. lipnja 2023].
- McLean, M., i Voytek, K. (1992). *Understanding Your Economy: Using Analysis to Guide Local Strategic Planning*, Chicago, American Planning Association. Raspoloživo na: https://books.google.hr/books?hl=en&lr=&id=QGFoDwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PT6&dq=strategic+planning+in+local+community&ots=SLAMpeP8D9&sig=0-29ecZvgoqOXATHnJ5hGXcosUA&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false. , [pristupljeno: 10. rujna 2023].
- Mijoč, Josipa (2020). *Inovativni potencijal projekata kreativne industrije*, u knjizi: Mijoč, J., Sopta, M., i Trošelj Miočević, T.: *Hrvatska izvan domovine III*. Zagreb: Centar za istraživanje hrvatskog iseljeničtva, str. 349 - 355.
- Mijoč, J.; Mikulić, I.; Vuković, S.; Klobučar, D.; Rimac Ciković, A.; Zrnić, A. i Jobst, I. (2021). *Kreativna industrija grada Osijeka*. Osijek: Institut Andizet.
- Milas, G. (2005). *Istraživačke metode u psihologiji i drugim društvenim znanostima*, Jastrebarsko: Naklada Slap. Raspoloživo na: <https://www.scribd.com/document/484004988/Milas-Istraživačke-Metode-u-Psihologiji-i-Drugim-Društvenim-Znanostima-2009#>. [pristupljeno: 14. rujna 2023].
- Ministarstvo lokalnog razvoja i europskih fondova. *Program održivog razvoja lokalne zajednice*. Raspoloživo na: <https://razvoj.gov.hr/o-ministarstvu/djelokrug-1939/nacionalni-programi-417/program-odrzivog-razvoja-lokalne-zajednice/4840>. [pristupljeno: 26. srpnja 2022].
- Ministarstvo pravosuđa i uprave. *Popis županija, gradova i općina*. Raspoloživo na: <https://mpu.gov.hr/o-ministarstvu/ustrojstvo/uprava-za-politicki-sustav-i-opcu-upravu/lokalna-i-podrucna-regionalna-samouprava/popis-zupanija-gradova-i-opcina/22319>. [pristupljeno: 17. lipnja 2023].
- Narodne novine. *Zakon o lokalnoj samoupravi i upravi (NN90/1992)*. Raspoloživo na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1992_12_90_2334.html . [pristupljeno: 25. lipnja 2023].

- Office of Local Governmentm. *Community Startegic Plan*. Raspoloživo na: <https://www.olg.nsw.gov.au/councils/integrated-planning-and-reporting/framework/community-strategic-plan/#:~:text=The%20Community%20Strategy%20Plan%20describes,through%20engagement%20with%20the%20community>. [pristupljeno: 9. srpnja 2023].
- Pletikosić, M. i Tafra Vlahović, M. (2019). SUSTAINABLE DEVELOPMENT ON THE LOCAL COMMUNITY LEVEL. *International journal of multidisciplinary in business and science*. 5(7). pp. 25-33. Raspoloživo na: <https://hrcak.srce.hr/220179>. [pristupljeno: 2. rujna 2023].
- Radman, Z. (2009). Utjecaj različitih modela građanstva na rezultate politike upravljanja prostorom u jadranskim regijama. *Politička misao*. 46(4). pp. 223-230. Raspoloživo na: <https://hrcak.srce.hr/55179>. [pristupljeno: 2. rujna 2023].
- Sergejev, D. (1978.) Što je lokalna zajednica (komuna)?. *Sociologija i prostor: časopis za istraživanje prostornoga i sociokulturnog razvoja*. (59-60). pp. 91-98. Raspoloživo na: <https://hrcak.srce.hr/file/176073>. [pristupljeno: 25. srpnja 2022].
- Tipurić, D. (2014). *Iluzija strategije. Razotkrivanje socijalno konstruirane zbilje poduzeća*. Zagreb: Sinergija.
- Horvat, J., Mijoč, J., i Zrnić, A. (2018). *Ars Andizetum*. Osijek: Grafika. Raspoloživo na: https://www.andizet.hr/wp-content/uploads/2017/12/ArsAndizetum_HR-2.pdf. [pristupljeno 9. rujna. 2023].

Popis tablica

Tablica 1 Stanovništvo prema narodnosti Grada Osijeka	7
Tablica 2 Situacija u Gradu Osijeku nakon posljednjih lokalnih izbora.....	18
Tablica 3 Planovi o promjeni mjesta stanovanja u narednih pet godina	20

Tablica 4 Politička orijentacija.....	20
Tablica 5 Izlazak na sljedeće izbore.....	21
Tablica 6 Poželjna dob gradonačelnika Osijeka.....	21
Tablica 7 Prakticiranje sportskih aktivnosti	22
Tablica 8 Učestalost prakticiranja sportskih aktivnosti.....	22
Tablica 9 Razina informiranja o kulturnim događanjima u Gradu Osijeku	23
Tablica 10 Razina informiranja o političkim događanjima u Gradu Osijeku	23
Tablica 11 Razina informiranja o gospodarskim događanjima u Gradu Osijeku	24
Tablica 12 Značenje vrijednosti	24
Tablica 13 T-test nezavisnih uzoraka	25
Tablica 14 T-test nezavisnih uzoraka	27
Tablica 15 T-test nezavisnih uzoraka	28
Tablica 16 Korelacijska analiza	29
Tablica 17 Korelacijska analiza	31
Tablica 18 Korelacijska analiza	31
Tablica 19 Deskriptivna statistika čestica konstrukta „rješavanje problema”	32
Tablica 20 Deskriptivna statistika čestica konstrukta „Važnost projekata”	33

Popis shema

Shema 1 Lokalna zajednica	10
--	----